

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH NIEPUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ HARVART Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI I SPECJALNYMI W GOSTYNI

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy szkoły, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa i zgodnie z przepisami wewnętrznymi danej szkoły oraz swoimi kompetencjami.

ROZDZIAŁ I

Założenia ogólne

1. Podstawa prawna Standardów Ochrony Małoletnich szkoły:
 - ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 560)
2. W Standardach Ochrony Małoletnich, zwane dalej SOM określa się:
 - 1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
 - 2) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
 - 3) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty";
 - 4) zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
 - 5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
 - 6) zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;
 - 7) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;

- 8) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

oraz

- 1) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi,
a w szczególności zachowania niedozwolone;
 - 2) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;
 - 3) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;
 - 4) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
3. W SOM uwzględnia się sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4. SOM sporządza się w wersji pełnej oraz w wersji skróconej, mając na względzie konieczność zrozumienia ich przez osoby małoletnie. Udostępnienie standardów w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla dzieci następuje w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi przez pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców/opiekunów poprzez: udostępnienie papierowej wersji dokumentu w siedzibie szkoły, zamieszczenie na stronie internetowej szkoły.
5. Standardy w wersji skróconej - zrozumiałej dla dzieci stanowią Załącznik [nr1] SOM.
6. Co najmniej raz na dwa lata dokonuje się oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny zostają udokumentowane pisemnie.
7. W sytuacji gdy, po dokonaniu oceny standardów, pojawia się potrzeba wprowadzenia zmian w SOM Dyrektor szkoły wprowadza niezbędne zmiany i ogłasza nowe brzmienie standardów.
8. Szkoła inicjuje i prowadzi działania edukacyjne z obszaru ochrony uczniów przed krzywdzeniem (np. w formie ulotek informacyjnych, plakatów, warsztatów) skierowane do dzieci oraz ich

rodziców/opiekunów, w szczególności na temat sposobów unikania zagrożeń oraz reagowania na nie w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami, zasad bezpiecznych relacji z rówieśnikami, pożądanych postaw w kontaktach pomiędzy dziećmi, umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych (opartych m.in. na mediacjach rówieśniczych), dostępu do informacji, gdzie mogą szukać pomocy, bezpiecznego korzystania z Internetu i platform cyfrowych, w tym mediów społecznościowych oraz prawa do ochrony wizerunku.

9. Przeszkoleniem w zakresie wymienionym powyżej objęty jest każdy pracownik szkoły.

10. Dla uczniów szkoły przeprowadza się warsztaty, pogadankę dotyczącą SOM - nie rzadziej niż raz w danym roku szkolnym.

11. Wyjaśnienie najważniejszych terminów:

Krzywdzenie dziecka to każde zachowanie względem dziecka, które stanowi wobec niego czyn zabroniony. Oprócz tego krzywdzeniem jest zaniedbanie (zamierzone lub niezamierzone), działanie lub zaniechanie, a także każdy jego rezultat, skutkujący naruszeniem praw, swobody, dóbr osobistych dziecka i zakłóceniem jego rozwoju. Wyróżnia się następujące, podstawowe formy krzywdzenia:

✓ *Przemoc fizyczna wobec dziecka.* Jest to działanie bądź zaniechanie wskutek którego dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej, której ufa. O przemocy fizycznej mówimy zarówno w wymiarze jednorazowym, jak i powtarzającym się;

✓ *Przemoc psychiczna wobec dziecka.* Jest to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą za nie odpowiedzialną lub osobą, której dziecko ufa. Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania.

Do przejawów przemocy psychicznej zaliczamy m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie

rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka, niedostrzeganie lub nieuznawanie granic psychicznych między dzieckiem a osobą odpowiedzialną, nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja, sytuacje, w których dziecko jest świadkiem przemocy;

✓ *Przemoc seksualna wobec dziecka* (wykorzystywanie seksualne dziecka). Jest to angażowanie dziecka przez osobę dorosłą lub inne dziecko w aktywność seksualną. Dotyczy sytuacji, gdy nie dochodzi do kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, molestowanie werbalne - np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka, komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania dziecka, zachęcanie do kontaktu z treściami pornograficznymi, *grooming* - strategie nieseksualnego uwodzenia dziecka z intencją nawiązania kontaktu seksualnego w przyszłości) i gdy do takiego kontaktu dochodzi (sytuacje takie jak: dotykanie dziecka, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy, stosunek seksualny).

Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem 15 roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko) a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja władzy, opieki czy zależności.

Do innej formy wykorzystywania seksualnego dzieci zalicza się wyzyskiwanie seksualne. Jest to jakiegokolwiek: faktyczne lub usiłowane nadużycie podatności dziecka na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania - w celu seksualnym. Wyzysk seksualny obejmuje (choć nie jest to konieczne) czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystania seksualnego.

Szczególne zagrożenie wyzyskiem seksualnym ma miejsce podczas kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiem seksualnym dotyczy zarówno samych dzieci, jak i rodziców/opiekunów tych dzieci, mogących paść ofiarą wyzysku.

- ✓ *Zaniedbywanie dziecka.* Jest to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. Może przyjmować formę nierespektowania praw dziecka, co w rezultacie prowadzi do zaburzeń w jego zdrowiu i/lub rozwoju. Do zaniedbywania dziecka dochodzi w relacjach dziecka z osobą zobowiązaną do opieki, wychowania, troski i ochrony;
- ✓ *Przemoc rówieśnicza* (nękanie rówieśnicze, *bullying*). Przemoc rówieśnicza ma miejsce, gdy dziecko doświadcza różnych form nękania ze strony rówieśników. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np. za pośrednictwem Internetu i telefonów komórkowych).

Przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje:

- przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie),
- przemoc relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, szantaż),
- przemoc fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
- przemoc materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów)
- cyberprzemoc/przemoc elektroniczną (np. złośliwe wiadomości w komunikatorach, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę),
- wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika,
- przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią (np. przemoc w relacjach romantycznych między

rówieśnikami), pochodzeniem, narodowością, orientacją seksualną, wyznawaną religią czy innymi cechami.

ROZDZIAŁ II

Obowiązki osób odpowiedzialnych za wprowadzenie Standardów ochrony dzieci i realizację standardów. Plan wsparcia.

1. Obowiązki Dyrektora szkoły względem SOM:

- dbanie o tworzenie bezpiecznego środowiska w szkole
- wyznaczenie osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w Internecie, przyjmowanie zgłoszeń, prowadzenie interwencji, udzielanie wsparcia dziecku;
- delegowanie zadań oraz odpowiedzialności związanych z realizacją standardów ochrony dzieci w szkole;
- dbałość o udostępnienie standardów ochrony dzieci na stronie internetowej szkoły oraz na jej terenie;
- przygotowanie pracowników szkoły do stosowania standardów ochrony dzieci przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w tych standardach;
- współpraca z innymi osobami wyznaczonymi w zakresie realizacji SOM;
- monitorowanie realizacji wytycznych zawartych w SOM, planowanie ewaluacji standardów i ich aktualizacja.

2. Obowiązki wychowawców klas względem SOM:

- przedstawienie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu uczniom, pracownikom i rodzicom/opiekunom - organizacja co najmniej raz na rok spotkań z uczniami, poświęconych zasadom bezpiecznego korzystania z Internetu oraz urządzeń elektronicznych.

3. Do osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń należy:

- przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu czynnika ryzyka zagrożenia dobra dziecka;
- przyjęcie zgłoszenia o ujawnieniu symptomów krzywdzenia dziecka lub krzywdzeniu dziecka; ujawnionych lub zgłoszonych incydentach lub zdarzeniach zagrażających dobru dziecka;
- przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu lub niewłaściwym udostępnieniu, rozpowszechnianiu lub wykorzystaniu wizerunku dziecka lub ujawnione na tym tle problemy;
- przekazanie zgłoszenia osobie odpowiedzialnej za podejmowanie interwencji oraz dyrektorowi szkoły lub gdy bezpośrednio zagrożone jest zdrowie lub życie dziecka - niezwłoczne poinformowanie policji, pogotowia;

4. Do osoby odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji należy:

- dokumentowanie zgłoszeń, ich weryfikacja oraz informowanie dyrektora o wynikach poczynionych ustaleń;
- zainicjowanie interwencji;
- wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” (NK) w przypadku podejrzenia przemocy domowej;
- zawiadomienie sądu opiekuńczego;
- złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego;
- prowadzenie rejestru interwencji. Rejestr interwencji przechowywany jest w miejscu, do którego dostęp ma osoba odpowiedzialna za jego prowadzenie oraz Dyrektor szkoły.

5. Do zadań osoby udzielającej wsparcia uczniowi należy:

- opracowanie planu wsparcia dziecka, uwzględniającego współpracę z wychowawcą, psychologiem, specjalistami i rodzicami/opiekunami ucznia;
- udzielanie wsparcia ucznia przebiega według zasad: zadbanie o bezpieczeństwo ucznia, np. odizolowanie sprawców krzywdzenia, zadbanie o dobrostan ucznia i zajęcie się jego

bieżącymi potrzebami (w tym zadbanie o podstawowe potrzeby fizjologiczne), przyjrzenie się czynnikom ryzyka krzywdzenia i podjęcie działań profilaktycznych, okazanie dziecku życzliwości, zaufania, zainteresowania jego samopoczuciem i wsparcia w powrocie do aktywności, skierowanie ucznia i/lub jego rodziców/opiekunów adekwatnie do potrzeb do instytucji oferujących: poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, interwencje dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych (będą to instytucje takie jak m.in. poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, ośrodki pomocy społecznej czy lokalne organizacje pozarządowe); monitorowanie wsparcia udzielanego uczniowi, ewentualne modyfikacje planu wsparcia w zależności od potrzeb.

6. Wobec ucznia poddawanego krzywdzeniu osoba odpowiedzialna za udzielanie wsparcia dziecku opracowuje indywidualny plan wsparcia. Plan powinien zawierać wskazania dotyczące działań szkoły w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym:

- sposoby odizolowania go od osób podejrzewanych o krzywdzenie i możliwość swobodnego funkcjonowania,
- ofertę wsparcia możliwego do uzyskania na terenie szkoły,
- skierowania dziecka do innej placówki, jeżeli istnieje taka potrzeba.

Listę miejsc, gdzie skierować rodzica/opiekuna ucznia potrzebującego wsparcia dla siebie i dziecka stanowi Załącznik [nr3].

Plan wsparcia powinien być opracowany z psychologiem, wychowawcą oraz rodzicami/opiekunami ucznia i omówiony z uczniem.

W przypadku, gdy rodzic/opiekun jest osobą krzywdzącą dziecko, wówczas plan należy opracować w porozumieniu z niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem dziecka. Adekwatny plan wsparcia należy opracować wobec dzieci będących świadkami krzywdzenia.

ROZDZIAŁ III

Zasady rekrutacji pracowników

1. Przed zatrudnieniem danej osoby w szkole lub nawiązaniem współpracy w innej formie i powierzeniem jej obowiązków i działań polegających na pracy z dzieckiem ustala się kwalifikacje tej osoby, kompetencje do pracy z dzieckiem w zakresie podejmowanych działań oraz wyklucza ryzyko wystąpienia z jej strony zagrożenia dla dobra dzieci i zagrożenia ich bezpieczeństwa.
2. W trakcie rekrutacji uzyskuje się od kandydata/kandydatki dane osobowe takie jak imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, dane kontaktowe, potwierdzone sprawdzeniem dokumentu tożsamości; informacje dotyczące wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia.
3. Przed nawiązaniem współpracy z daną osobą, szkoła sprawdza czy osoba ta figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze). Wydruk z Rejestru przechowuje się w aktach osobowych pracownika lub w innej dokumentacji dotyczącej pracownika. Kandydat przedkłada pracodawcy informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
4. Osoba posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów

działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi. Osoba składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat jeśli są to kraje inne niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy informację z rejestrów karnych tych państw, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

5. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa powyżej nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, kandydat składa pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz

w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Oświadczenia, o których mowa powyżej składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy

odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.
Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej
za złożenie fałszywego oświadczenia.

6. Wymagane jest przedłożenie przez pracownika pedagogicznego informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego oraz sprawdzenie przez Dyrektora, czy dana osoba nie figuruje w Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.
7. Osoba przyjęta na stanowisko związane z pracą z dziećmi składa oświadczenia o zapoznaniu się ze standardami ochrony dzieci i zobowiązaniu do jej przestrzegania.

ROZDZIAŁ IV

Zasady prawidłowych relacji oraz zachowania zabronione.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

1. Szkoła podejmuje działania zapobiegające krzywdzeniu dzieci, w szczególności przez:
 - 1) ustanowienie zasad reagowania na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia,
 - 2) ustanowienie zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników,
 - 3) zapewnienie odpowiedniego przygotowania pracowników poprzez szkolenia,
 - 4) ustalenie zakresów odpowiedzialności pracowników,
 - 5) ustalenie zasad bezpiecznych relacji między pracownikami a dziećmi oraz między samymi dziećmi.
2. Pracownicy posiadają odpowiednią wiedzę na temat czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci, zaś w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na ich występowanie.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka wskazany pracownik szkoły bądź Dyrektor podejmuje rozmowę z rodzicami/opiekunami

ucznia, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia, motywując ich do szukania pomocy również w innych instytucjach działających na rzecz dzieci. Podjęte kroki odnotowuje się w rejestrze interwencji.

4. Pracownicy są uważni na sytuację i dobrostan dziecka.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami szkoły a dziećmi.

1. Pracownik zna i stosuje ustalone w szkole zasady bezpiecznych relacji pracowników z dziećmi.
2. Naczelną zasadą wszelkich czynności podejmowanych przez każdego pracownika jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
3. Pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność, potrzeby i prawo do prywatności.
4. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
5. Niedopuszczalne jest nawiązywanie z dzieckiem jakichkolwiek relacji o charakterze seksualnym, romantycznym czy partnerskim.
6. Niedopuszczalne jest utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika.
7. Każdy kontakt z dzieckiem jest jawny (tj. wiadomy dla przełożonego) oraz wynika z realizacji zadań i działań służbowych.
8. Niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów opartych na udzielaniu gratyfikacji finansowej lub materialnej wynikających z wykorzystywania przewagi fizycznej, stosunku władzy bądź zależności dziecka, a których intencją jest satysfakcja lub spełnienie potrzeb pracownika.
9. Należy zwracać uwagę, aby każdy komunikat, działanie bądź czynność podejmowana wobec dziecka były adekwatne do sytuacji, do stopnia jego rozwoju i indywidualnych możliwości psychofizycznych,

bezpieczne, uzasadnione i nie skutkowały nierównym traktowaniem dziecka

w stosunku do innych dzieci, w tym jego faworyzowaniem.

10. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z dziećmi obowiązują każdego pracownika, a także każdą osobę mającą kontakt z dziećmi znajdującymi się pod opieką szkoły, jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą szkoły i/lub na jej terenie.

11. Zasady szczegółowe bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami szkoły a dziećmi obowiązujące w szkole:

- Komunikacja z dziećmi. W komunikacji z dziećmi pracownik zachowuje cierpliwość i szacunek, słucha uważnie dzieci i udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji, nie zawstydza, upokarza, lekceważy i obraża ucznia, nie krzyczy na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci, nie ujawnia informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci (obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej), podejmując decyzje dotyczące dziecka, informuje je o tym i stara się brać pod uwagę jego oczekiwania, szanuje prawo ucznia do prywatności - jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnia mu to najszybciej jak to możliwe, nie zachowuje się w obecności dzieci w sposób niestosowny (obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej), zwraca się do ucznia po imieniu w formie preferowanej przez dziecko, respektuje jego tożsamość i ekspresję, korzysta z alternatywnych form komunikacji z uczniem, który tego potrzebuje, uwzględniając możliwości psychofizyczne dziecka;
- Działania z dziećmi. Nauczyciel docenia i szanuje wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuje i traktuje równo

bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd, nie proponuje uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również nie używa ich w obecności dzieci w czasie wykonywania obowiązków służbowych i/lub pobytu na terenie szkoły, nie przyjmuje pieniędzy ani wysoce wartościowych prezentów od ucznia, ani rodziców/opiekunów dziecka, nie wchodzi w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych, wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka przez pracownika lub pracownika przez dziecko, są raportowane Dyrektorowi - jeśli pracownik jest świadkiem w/w sytuacji reaguje stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych;

- Kontakt fizyczny z uczniami. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Nauczyciel kieruje się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję ucznia, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie, nie bije, szturcha, popycha ani w jakikolwiek sposób narusza integralności fizyczną ucznia, nie

angażuje się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne, zachowuje szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli przemocy i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania (takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, w takich sytuacjach nauczyciel reaguje

z wyczuciem, jednak stanowczo i pomaga dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic), w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec ucznia, unika innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem;

- Kontakty poza godzinami pracy. Nauczyciel co do zasady kontaktuje się z uczniami wyłącznie w godzinach pracy i dotyczy celów mieszczących się w zakresie jego obowiązków. Nie zaprasza uczniów do swojego miejsca zamieszkania ani nie spotyka się z nimi poza godzinami pracy bez wiedzy i zgody Dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów dzieci (obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji - prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów. Nauczyciel nie nawiązuje kontaktów z uczniami znajdującymi się pod opieką szkoły poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych, jeżeli dla realizacji celów edukacyjnych bądź wychowawczych nauczyciel komunikuje się z uczniami poprzez kanały internetowe - np. grupy w mediach społecznościowych, dba, by dostęp do nich miał również inny pracownik szkoły dla zachowania przejrzystości działań, każdorazowo są to kontakty jawne, prowadzone za wiedzą i zgodą

Dyrektora szkoły
i rodziców/opiekunów uczniów.

W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia pracownik zawsze stwarza dziecku możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii, pamiętając, że może to być dla dziecka pierwsza i jedyna rozmowa (dziecko może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia). Szczególnie ważne jest, by:

- a) wyraził swoją troskę poprzez deklarację, że się uczniowi wierzy;
- b) zapewnił ucznia, że dobrze uczynił podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie;
- c) wyjaśnił uczniowi, że nie jest winny zaistniałej sytuacji;
- d) jednoznacznie negatywnie ocenił każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać;
- e) odpowiednio poinformował ucznia, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielił mu informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu bezpieczeństwo i że nie jest winny temu, co się stało.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi.

1. Pracownik zna i monitoruje stosowanie zasad bezpiecznych relacji dziecko–dziecko ustalone w szkole.
2. Dzieci uczęszczające do szkoły znają i stosują zasady bezpiecznych relacji dziecko-dziecko.
3. Naczelną zasadą relacji między uczniami jest postępowanie z szacunkiem, przy uwzględnianiu godności i potrzeb wszystkich małoletnich.
4. Do wspomnianych zasad należy:
 - niedopuszczalne jest stosowanie wobec siebie nawzajem przemocy w jakiegokolwiek formie;

- nie wolno znęcać się nad uczniami słabszymi, używać wulgarnego, obraźliwego języka;
- nie wolno wzajemnie się zawstydzać, krzyczeć na siebie, upokarzać, lekceważyć i obrażać;
- należy szanować prawo innych uczniów do prywatności;
- nie wolno używać względem siebie wulgarnych gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, komentować wyglądu zewnętrznego oraz wykorzystywać wobec innych przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- nie wolno utrzymywać wizerunku innych uczniów (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) w sytuacji, gdy nie wyrazili oni na to zgody i w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić lub obrazić;
- nie wolno proponować innym uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, a także używać ich w obecności innych uczniów.

Szczególne zasady bezpiecznych relacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami.

Szkoła uwzględnia sytuację dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, w sposób dostosowany do potrzeb dzieci przebywających na terenie szkoły lub pod jej opieką, w szczególności poprzez:

- traktowanie każdego ucznia z należyтым szacunkiem, nie dyskryminując go ze względu na jakiekolwiek cechy, w tym specjalne potrzeby, niepełnosprawność, rasę, płeć, religię, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne, język, stan cywilny, orientację seksualną, stan zdrowia, wiek, zdolności, przekonania polityczne lub status społeczny;
- okazywanie wszystkim uczniom troski o ich dobro i rozwój;
- stosowanie uniwersalnego projektowania, racjonalnego dostosowania i modyfikacji, celem zapewnienia równego

dostępu dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
w tym z niepełnosprawnościami;

- eliminowanie barier utrudniających uczniom samodzielne funkcjonowanie i ekspresję, w tym barier informacyjno-komunikacyjnych, architektonicznych, cyfrowych;
- poszukiwanie i wdrażanie metod pracy pedagogicznej, opartych na dowodach naukowych, najbardziej adekwatnych do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów;
- angażowanie środowiska rodzinnego i lokalnego w rozwój uczniów;

1. Każda pomoc świadczona dziecku ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, następuje w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa i uwzględnia najlepszy interes dziecka;

2. Indywidualne podejście do uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi, w tym z niepełnosprawnościami, obejmuje:

- wypracowanie zrozumiałej formy komunikacji wzajemnej – w języku/sposobie komunikacji używanym przez ucznia – dostosowanej do możliwości psychofizycznych dziecka;
- przekazywanie uczniowi w zrozumiały sposób wiedzy o jego prawach i obowiązkach oraz możliwościach uzyskania pomocy, upewniając się, że przekaz jest dla niego jasny i klarowny;
- zapoznanie ucznia w zrozumiały dla niego sposób z obowiązującymi w szkole normami i zasadami oraz konsekwencjami ich naruszania dla wszystkich stron;
- przekazywanie uczniowi w zrozumiały dla niego sposób jak powinien się zachować w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu;

- przekazywanie uczniowi w zrozumiały dla niego sposób jakie zachowania stanowią naruszanie granic prywatności/intymności innych osób, jakie zachowania krzywdzą innych oraz jakie sprawiają innym ból i cierpienie;
- zadbanie, aby reakcja osoby dorosłej nie skutkowała negatywnym nastawieniem innych dzieci do ucznia, na rzecz którego podjęto interwencję - chronione powinni być wszystkie dzieci uczestniczące w zdarzeniu, w tym jego świadkowie;
- przeciwdziałanie wszelkim formom ośmieszania, dyskryminacji, poniżania, zastraszania, oczerniania, wykluczenia dziecka lub jakiegokolwiek innej formie przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej. Należy natychmiast reagować na wszystkie tego rodzaju sytuacje zaobserwowane w szczególności między dziećmi;
- stosownie do potrzeb i okoliczności wskazane jest prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji i przemocy oraz uwrażliwianie uczniów na prawo każdej osoby do poszanowania jej godności;
- przekazywanie informacji rodzicom/opiekunom na temat występujących problemów oraz podejmowanie z nimi współpracy w tym zakresie;
- wspieranie ucznia w czynnościach samoobsługowych - jeśli konieczne jest wspieranie dziecka w realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych z uwagi na poziom jego funkcjonowania, stosuje się możliwie najmniej ingerencyjną formę wsparcia i jednocześnie dąży do stopniowego uniezależniania go w tym zakresie od pomocy innych osób, o ile jest to możliwe. Udzielanie wsparcia uczniowi przebiega w taki sposób, aby nie skutkowało dyskomfortem, upokorzeniem, czy wyśmiewaniem przez inne osoby.

3. W szkole niedopuszczalne są następujące zachowania pracowników:

- omawianie w obecności osób nieupoważnionych sytuacji ucznia, w tym jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, itp.;
- deprecjonujące porównania z innymi osobami;
- izolowanie w zamkniętym pomieszczeniu, przytrzymywanie drzwi, krępowanie ruchów poprzez wiązanie; stosowanie przymusu bezpośredniego możliwe jest wyłącznie w sytuacji wystąpienia przesłanek wynikających z ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego – gdy uczeń dopuści się: zamachu przeciwko życiu lub zdrowiu własnemu lub innej osoby, bezpieczeństwu powszechnemu, w sposób gwałtowny niszczy lub uszkadza przedmioty znajdujące się w ich otoczeniu;
- celowe prowokowanie u ucznia wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych;
- wyręczanie lub nadzorowanie bezpośrednio ucznia ponad niezbędny poziom, m.in. podczas realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych;
- lekceważenie lub powierzchowne, nieuważne traktowanie zgłaszanej przez ucznia potrzeby wsparcia i pomocy;
- bierna postawa pracowników w zakresie troski o rozwój i zabezpieczenie dziecka w sytuacji zagrożenia jego dobrostanu.

4. W szkole reaguje się odpowiednio w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony ucznia. W konsekwencji,

w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia

i życia tych osób zapewnia się bezpieczeństwo wszystkim uczniom i dorosłym przebywającym w szkole.

Do zachowań trudnych, agresywnych lub przemocowych zalicza się przede wszystkim:

- naruszenie nietykalności fizycznej innych osób;
- przemoc psychiczna, naruszenie godności osobistej;

- bójka, pobicie;
 - stworzenie zagrożenia dla zdrowia i życia własnego i innych;
 - groźby użycia przemocy;
 - posługiwanie się niebezpiecznym przedmiotem;
 - niszczenie mienia.
5. Każdy z pracowników ma obowiązek zareagować w sytuacji przemocy (będąc świadkiem zdarzenia lub osobą poinformowaną o zdarzeniu) tj. podjąć próbę przerwania sytuacji, zapewnić bezpieczeństwo osobom: świadkom, krzywdzonemu, krzywdzącemu – a następnie poinformować osoby wskazane do podejmowania działań interwencyjnych, które następnie zajmują się całościowo sprawą.

ROZDZIAŁ V

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia.

1. Zagrożenie bezpieczeństwa uczniów może przybierać różne formy i przebiegać z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. W szkole stosuje się procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:
 - osoby dorosłe (pracownicy, osoby trzecie);
 - rodziców/opiekunów uczniów;
 - inne dziecko.
3. Procedury interwencji sformułowano tak, by wspierać pracowników w realizowaniu prawnego i społecznego obowiązku reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka.
4. Celem interwencji jest zatrzymanie krzywdzenia dziecka i zapewnienie mu bezpieczeństwa.
5. W przypadku powzięcia przez pracownika podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony, lub zgłoszenia takiej okoliczności przez ucznia lub rodzica/opiekuna dziecka, pracownik ma obowiązek sporządzenia

- notatki służbowej i przekazania jej osobie odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń bądź bezpośrednio osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji. Notatka może zostać sporządzona na piśmie lub przesłana za pośrednictwem poczty elektronicznej.
6. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji niezwłocznie powiadamia Dyrektora o przyjęciu zgłoszenia i rozpoczęciu adekwatnej do zgłoszenia interwencji.
 7. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez Dyrektora szkoły.
 8. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Dyrektora szkoły, a nie została wyznaczona inna osoba do prowadzenia interwencji, wówczas działania podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia z ramienia organu prowadzącego.
 9. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji informuje rodziców/opiekunów dziecka o zaistniałej sytuacji oraz obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinnego lub opiekuńczego, ośrodek pomocy społecznej).
 10. Po poinformowaniu rodzica/opiekuna nie będącego sprawcą przemocy osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, z późn. zm.).
 11. Jeżeli poinformowanie rodzica/opiekuna ucznia jest sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe, odstępuje się od tego.
 12. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punktach powyższych.

13. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik [nr2] do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez szkołę.
14. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania poufności, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
15. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa ucznia zgłosili rodzice/opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców/opiekunów dziecka na piśmie.
16. W przypadku podejrzenia, że życie ucznia jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe, ośrodek pomocy społecznej), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, następnie sporządza notatkę służbową i przekazuje ją osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji, która odpowiada za dalszy tok interwencji, zgodnie z procedurami opisanymi w standardach.
17. Szczegółowe procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka:
 - 1) Krzywdzenie przez osobę dorosłą (pracownika lub osobę trzecią)
 - w przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie ucznia przez osobę trzecią, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowy: z dzieckiem w obecności psychologa, innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, a w szczególności z jego rodzicami/opiekunami. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji stara się ustalić przebieg

zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji;

- osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z rodzicami/opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu, ewentualnej interwencji oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb;
- w przypadku, gdy wobec ucznia popełniono przestępstwo osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury;
- w przypadku, gdy z rozmowy z rodzicami/opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają ucznia, które doświadczyło krzywdzenia osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego;
- w przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie ucznia przez pracowników, w zależności od sytuacji (kwalifikacji prawnej), wykonuje się zgłoszenie do odpowiednich służb zgodnie z obowiązującym prawem. Do czasu wyjaśnienia sprawy pracownik podejrzewany o krzywdzenie ucznia będące czynem zabronionym w rozumieniu prawa polskiego zostaje odsunięty od wszelkich form kontaktu nie tylko z pokrzywdzonym, ale także z pozostałymi uczniami. W pozostałych sytuacjach Dyrektor podejmuje działania dyscyplinarne zgodnie z przepisami prawa i zasadami obowiązującymi w szkole;

- w przypadku, gdy pracownik szkoły dopuścił się wobec ucznia krzywdzenia niebędącego przestępstwem (np. krzyk, wykluczanie, poniżanie), osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powinna zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać osobę podejrzewaną o krzywdzenie, ucznia oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji, gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć wdrożenie właściwych procedur dyscyplinarnych w tym rozwiązanie stosunku prawnego (rozwiązanie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, umowy praktyk lub wolontariatu) z osobą, która dopuściła się krzywdzenia, lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia nie jest bezpośrednio zatrudniona przez szkołę, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren szkoły, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą.

2) Krzywdzenie przez rodzica/opiekuna dziecka

- w przypadku, gdy zgłoszone zostało krzywdzenie ucznia przez jego rodzica/opiekuna osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z dzieckiem w obecności psychologa. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powinna też przeprowadzić rozmowy z innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane karcie interwencji;

- w przypadku, gdy wobec ucznia popełniono przestępstwo osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury;
- w przypadku, gdy uczeń doznaje innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę ze strony rodziców/opiekunów lub innych domowników, gdy zachowanie wobec dziecka spełnia znamiona przemocy domowej należy wszcząć procedurę Niebieskiej Karty poprzez przesłanie formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego właściwego ze względu na zamieszkanie osoby doznającej przemocy domowej. W przypadku, gdy dziecko doznaje przemocy ze strony dziecka – innego członka rodziny (rodzeństwo, dalsza rodzina) można wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty” w stosunku do rodzica/opiekuna, który nie reaguje na krzywdzenie dziecka *bądź* gdy zachowanie nie nosi znamion przemocy domowej, a relacje w rodzinie są w inny sposób nieprawidłowe (np. rodzice są niewydolni wychowawczo) – *bądź* gdy dziecko doświadcza zaniedbania należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ucznia o wgląd w sytuację rodziny;
- osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z pełnoletnim członkiem rodziny, niebędącym sprawcą krzywdzenia, któremu przekazuje informacje o zdarzeniu, ewentualnej interwencji oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb;
- w toku prowadzonej procedury Niebieskiej Karty osoba znająca najlepiej ucznia (wychowawca/ nauczyciel)

uczestniczy w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej,
jeśli zostanie poproszona o udział w jej pracach;

- w przypadku zagrożenia życia i zdrowia ucznia powiadamia się policję i ośrodek pomocy społecznej, a następnie ustala się osoby spokrewnione, które mogłyby czasowo przejąć opiekę nad uczniem;

5. Krzywdzenie rówieśnicze

- w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez inne dziecko przebywające w szkole osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z uczniem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego rodzicami/opiekunami, a także oddzielnie z uczniem poddawany krzywdzeniu i jego rodzicami/opiekunami. Ponadto rozmawia z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
- wspólnie z rodzicami/opiekunami ucznia krzywdzącego należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań. Możliwe jest korzystanie z wsparcia instytucji znajdujących się w obszarze działania szkoły;
- w trakcie rozmów należy upewnić się, że uczeń podejrzan o krzywdzenie innego dziecka sam nie jest krzywdzone przez rodziców/opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka;
- w przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie jest uczniem szkoły należy porozmawiać z dzieckiem poddawany

krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z rodzicami/opiekunami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z rodzicami/opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie rodziców/opiekunów dziecka krzywdzącego);

- w przypadku, gdy z rozmowy z rodzicami/opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą uczniowi, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wnioski o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego;
- jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez stosowne pisemne zawiadomienie;
- Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie;
- Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 10 do 13 lat, wówczas konieczne jest

zawiadomienie sądu rodzinnego lub policji o potencjalnej demoralizacji nieletniego;

- W przypadku, gdy osoba podejrzewana o krzywdzenie ma mniej niż 10 lat, interwencja zewnętrzna uruchamiana jest gdy działania wewnątrz szkoły nie przynoszą oczekiwanego rezultatu lub nie są możliwe do zrealizowania. W takiej sytuacji szkoła powinna wystąpić z wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka będącego sprawcą przemocy rówieśniczej.

18. W szkole przestrzega się zasad prawidłowych warunków rozmowy interwencyjnej. W szczególności:

- rozmowa jest przeprowadzona bez presji czasu, pospieszania ucznia oraz jest dostosowana do potrzeb i możliwości dziecka; miejsce jej przeprowadzenia uwzględnia m.in. specyfikę odbioru i przetwarzania bodźców sensorycznych przez ucznia, w tym język i sposoby komunikacji dziecka;
- osoba prowadząca rozmowę zna sposoby regulacji emocji przez ucznia (np. stymowanie/zachowania autostymulujące) oraz ma wiedzę, czy u ucznia występują zachowania trudne (np. zachowania agresywne, autoagresywne);
- podczas rozmowy trzeba pozwalać się uczniowi na swobodną wypowiedź, w tym ujawnienie obaw, nie przerywa się, nie krytykuje, nie uzupełnia wypowiedzi własnymi domysłami, nie komentuje treści przekazywanych przez ucznia, nie minimalizuje się znaczenia tego, co się wydarzyło;
- rozmowa przebiega w spokojnej atmosferze; po jej zakończeniu uczeń zostaje objęty adekwatnym wsparciem do czasu ustabilizowania sytuacji i wyciszenia zachowania - nie pozostawia się ucznia samemu sobie - do momentu uzyskania pewności, że sytuacja jest ustabilizowana;

ROZDZIAŁ VI

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu, w tym ochrony wizerunku. Procedury działania w przypadku zdarzeń godzących w bezpieczeństwo dzieci związanych z korzystaniem z Internetu.

1. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów.
2. Za zagrożenia związane z użytkowaniem przez dzieci Internetu i mediów elektronicznych uznaje się:
 - dostęp do treści nielegalnych, m.in. materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dziecka, materiały przedstawiające twardą pornografię, treści propagujące rasizm i ksenofobię, inne nielegalne treści skierowane przeciwko bezpieczeństwu dzieci, na przykład: propagowanie lub pochwalanie zachowań o charakterze pedofilskim, materiały utrwalające wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej przy użyciu przemocy, groźby bezprawnej lub podstępnej albo rozpowszechnianie bez jej zgody, treści pornograficzne udostępniane dziecku, uwodzenie dziecka poniżej 15 r.ż. przez Internet, tzw. child grooming, zjawisko szantażu na tle seksualnym (określane również jako „sextortion”);
 - dostęp do treści szkodliwych i nieodpowiednich, do których zaliczane są m.in. treści obrazujące przemoc, obrażenia fizyczne, treści prezentujące drastyczne sceny, śmierć, okrucieństwo wobec zwierząt, treści nawołujące do podejmowania działań autodestrukcyjnych (samookaleczeń, głodzenia się, samobójstw, zażywania szkodliwych substancji, w tym środków psychoaktywnych niezidentyfikowanych jednoznacznie jako narkotyki itp.), treści nawołujące do przemocy, przestępczości, radykalizacji (również sekty) i

ekstremizmu, patostreamy, treści dyskryminacyjne, treści pornograficzne, etc.;

- dostęp do szkodliwych i nieodpowiednich kontaktów online oraz usług online, skutkujących m.in. presją rówieśniczą, cyberprzemocą, groomingiem, szantażem na tle seksualnym, aktywnością seksualną jako źródłem dochodu osób nieletnich, hazardem online, dostępem do reklamy niedostosowanej do wieku, dostępem do mediów społecznościowych niedostosowanych do wieku;
- dostęp do szkodliwych i ryzykownych zachowań skutkujących m.in. podejmowaniem wyzwań online, sekstingiem, wywieraniem presji, stosowaniem przemocy z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

3. Szkoła, zapewnia dostęp do Internetu za pomocą własnej sieci wifi (lub w inny sposób), podejmuje działania, których celem jest zablokowanie dostępu do treści nielegalnych, szkodliwych i nieodpowiednich dla uczniów. W tym celu szkoła:

- ustala zakres zabezpieczenia oraz blokowania dostępu do treści nielegalnych, szkodliwych i nieodpowiednich dla dzieci;
- dokonuje wyboru konkretnego oprogramowania (w tym np. oprogramowanie antywirusowe, narzędzia ochrony rodzicielskiej monitorowania aktywności użytkowników itp.);
- instaluje oprogramowanie zabezpieczające oraz blokujące;
- dokonuje bieżącej aktualizacji oprogramowania;

4. Warunkiem dopuszczenia ucznia do korzystania z urządzeń szkoły jest zapoznanie się przez niego z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu. Dokłada starań, aby proces zapoznania był efektywny i odpowiadał potrzebom dzieci.

5. Szkoła udostępnia materiały edukacyjne, dotyczące zasad bezpiecznego korzystania z Internetu (np. poprzez zamieszczanie ich

na stronie internetowej, udostępnianie rodzicom i dzieciom w formie drukowanej itp.)

6. Szkoła stosuje poniższe procedury działania w przypadku ujawnienia treści nielegalnych, szkodliwych lub nieodpowiednich do wieku, lub w przypadku zdarzeń godzących w bezpieczeństwo dzieci związanych z korzystaniem z Internetu:

- każde zgłoszenie/ przypadek ujawnienia treści szkodliwych lub nieodpowiednich jest zarejestrowany, przeanalizowany oraz odpowiednio udokumentowany. W analizie zdarzenia znajduje się dokładny opis zdarzenia, wskazanie osób uczestniczących i/lub podjętych działań w celu identyfikacji sprawcy oraz materiały dokumentujące zdarzenie. Zabezpieczenie tych dowodów odbywa się z poszanowaniem praw ucznia, w tym jego prawa do prywatności;
- dowody zabezpiecza się i opisuje (data otrzymania, treść wiadomości, dane nadawcy tj. nazwa użytkownika, adres email, adres strony WWW). Jeśli zebrane dowody wskazują na naruszenie prawa niezwłocznie powiadamia się Policję i przekazuje jej cały zgromadzony materiał dowodowy;
- po zdarzeniu prowadzi się regularny monitoring pointinterwencyjny sprawdzający sytuację i potrzeby uczniów uczestniczących w incydencie i/lub osoby nim pokrzywdzone.

7. Działania wobec uczestników zdarzenia są skierowane zarówno do osób pokrzywdzonych, sprawców oraz świadków zdarzenia. Niektóre formy mogą dotyczyć pracy wyłącznie z pokrzywdzonymi, inne wymagać będą zastosowania różnych działań wychowawczych i/lub dyscyplinarnych wobec sprawcy. Podejmowane działania dotyczą w większości przypadków osób małoletnich, więc stroną uczestniczącą jest w każdym przypadku także rodzic/opiekun ucznia.

8. Podejmowane przez szkołę działania są zaplanowane, stopniowane, dostosowane do sytuacji oraz przebiegają w poniższej kolejności:

- rozmowa z uczestnikiem zdarzenia odpowiednia do charakteru zdarzenia oraz roli uczestnika pokrzywdzony/sprawca/świadek. Nie należy stosować języka przekierowującego winę i odpowiedzialność za zdarzenie na osobę pokrzywdzoną;
 - powiadomienie rodziców/opiekunów uczestników zdarzenia oraz informowanie ich o podejmowanych przez szkołę działaniach oraz, jeśli dotyczy, przedstawienie planu wsparcia dla ucznia pokrzywdzonego;
 - w zależności od sytuacji powiadomienie policji lub sądu w przypadku podejrzenia popełnienia czynu zabronionego;
 - otoczenie wsparciem i opieką psychologiczno-pedagogiczną uczestników zdarzenia.
9. W momencie podpisania umowy ze szkołą rodzice/opiekunowie prawni wyrażają w formie pisemnej zgodę (bądź nie wyrażają zgody) na publikację wizerunku ucznia. Szkoła kieruje się odpowiedzialnością i rozważa wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunku uczniów. Dzielenie się zdjęciami i filmami z różnorodnych działań szkolnych służy celebrowaniu sukcesów uczniów, dokumentowaniu działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystywane zdjęcia/nagrania pokazują szeroki zakres aktywności uczniów w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujący różne grupy etniczne.
10. Nie ujawnia się jakichkolwiek informacji wrażliwych o uczniu, dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka. Jeśli wizerunek ucznia stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.
11. Pracownicy szkoły nie umożliwiają przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku ucznia na terenie szkoły bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody dyrektora.

12. Używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu utrwalania wizerunku uczniów podczas wybranych okazji lub uroczystości (imprezy, wyjścia, wyjazdy wycieczki szkolne itp.), przechowywane są wyłącznie do czasu przekazania ich upoważnionym pracownikom szkoły (umieszczenie na stronie www, FB szkoły), a zgromadzone zasoby zostają natychmiast, trwale usunięte z osobistych urządzeń rejestrujących.

ROZDZIAŁ VII

Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia – Dyrektor szkoły, wicedyrektor szkoły, pedagodzy specjalni.
3. Osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty" - Dyrektor szkoły, wicedyrektor szkoły, pedagodzy specjalni.
4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia - Dyrektor szkoły, wicedyrektor szkoły, pedagodzy specjalni, wychowawcy oddziałów, specjaliści, nauczyciele współorganizujący kształcenie.

Załącznik nr 1

Załącznik nr 2

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka	
--------------------------------	--

Przyczyna interwencji <i>(forma krzywdzenia)</i>	
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia	
Działania podjęte przez wychowawcę/pedagoga/psychologa <i>(data, opis)</i>	
Spotkania z rodzicami/opiekunami dziecka <i>(data, opis)</i>	
Forma podjętej interwencji <i>(zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, inny rodzaj interwencji -jaki?)</i>	
Dane dotyczące interwencji <i>(nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję i data interwencji)</i>	
Wyniki interwencji – działania organów wymiaru sprawiedliwości <i>jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach działania placówki lub działania rodziców – (data. działanie)</i>	

**Lista miejsc, gdzie rodzice/opiekunowie ucznia mogą otrzymać
wsparcia dla siebie i dziecka?**

- Lokalne ośrodki pomocy społecznej – oprócz wsparcia ekonomicznego, prawnego, mieszkaniowego, rzeczowego itd. wiele ośrodków oferuje również warsztaty podnoszenia umiejętności wychowawczych, kursy kompetencji rodzicielskich czy zajęcia w ramach „Akademii rodziców”. W OPS-ie istnieje ponadto możliwość uzyskania pomocy asystenta rodziny (na wniosek rodziców), a także zawnioskowania o asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, jeśli rodzina posiada pod opieką dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności. Dla wielu rodzin możliwość uzyskania wsparcia asystenckiego jest tym, co ratuje dziecko i rodzinę przed trwałym kryzysem! Pomoc OPS-u jest nieodpłatna.
- Ośrodki interwencji kryzysowej – placówki prowadzone przez powiaty. Oferują pomoc osobom, które doświadczają trudnej sytuacji życiowej i braku równowagi psychicznej na skutek m.in.: śmierci bliskiej osoby, choroby własnej, dziecka czy innej bliskiej osoby, rozvodu/rozstania, konfliktów w rodzinie, zagrożenia przemocą. W ośrodku prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, interwencja kryzysowa, krótkoterminowa psychoterapia, organizowane są warsztaty i grupy wsparcia. Pomoc OIK-u jest nieodpłatna.
- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne – świadczą pomoc diagnostyczną i konsultacyjną, organizują kursy psychoedukacyjne i podnoszące kompetencje rodzicielskie (np. szkoła dla rodziców, warsztaty pozytywnej dyscypliny, warsztaty dla rodziców dzieci z ADHD). Pracują w nich zespoły orzecznicze, umożliwiające uzyskanie m.in. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania. Pomoc w publicznej PPP jest bezpłatna.
- Specjalistyczne poradnie rodzinne – publiczne ośrodki świadczące pomoc psychologiczną i wsparcie dla par i rodzin. Udzielają konsultacji

indywidualnych i rodzinnych, prowadzą psychoterapię dzieci i dorosłych, organizują warsztaty i grupy dla rodziców. Pomoc SPR jest bezpłatna.

- Ośrodki wczesnej interwencji – oferują kompleksową, skoordynowaną, wielospecjalistyczną pomoc dzieciom do lat 7 oraz ich rodzicom/opiekunom (w zakresie opieki nad dzieckiem). OWI działają w ramach NFZ, potrzebne jest skierowanie od lekarza. W OWI dziecko może liczyć na m.in.: terapię wczesnego wspomagania rozwoju, fizjoterapię, zajęcia logopedyczne i inne. OWI oferują pomoc dzienną i bezpłatną.
- Ośrodki wsparcia dziennego (dawniej „światlice środowiskowe”) – pobyt dziecka w takim ośrodku trwa kilka godzin (głównie po lekcjach), jest bezpłatny i dobrowolny, a oferta kierowana jest przede wszystkim do rodzin borykających się z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi, które wychowują dzieci w wieku szkolnym. W ośrodkach wsparcia dziennego dzieci mogą otrzymać posiłek, pomoc w odrabianiu lekcji, uczestniczyć w zajęciach socjoterapeutycznych, kompensacyjnych i innych.
- Środowiskowe centra zdrowia psychicznego dla dorosłych oraz środowiskowe centra zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – oferują wsparcie dla dzieci oraz rodziców doświadczających kryzysu psychicznego i trudności rodzicielskich w formie indywidualnej, grup terapeutycznych i warsztatów. Centra działają w ramach NFZ.
- Centra pomocy dzieciom – są to miejsca, w których dzieci pokrzywdzone przestępstwem oraz ich rodzice/opiekunowie otrzymują pod jednym dachem kompleksową i interdyscyplinarną pomoc. Oznacza to, że sprawę dziecka, które trafi pod opiekę centrum, prowadzi od początku do końca grupa tych samych profesjonalistów. Na spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego wspólnie podejmują decyzję, jakiego rodzaju wsparcia potrzebuje dziecko i jego rodzice/opiekunowie. Strategię pomocy realizują – na ile jest to możliwe – pracownicy szkoły: psycholodzy, lekarze, pracownik socjalny. Odbywa się tu również przesłuchanie sądowe dziecka, jeśli jest to potrzebne. Mapę tych miejsc znajdziesz na stronie: <https://centrapomocydzieciom.fdds.pl/>.

- Ogólnopolskie i lokalne organizacje pozarządowe zajmujące się wspieraniem rodziców i dzieci. Warto zachęcić rodziców, aby sprawdzili i poszukali oferty dla siebie. Wśród dostępnych możliwości są między innymi: grupy wsparcia (dla rodziców małych dzieci, dla rodziców w żałobie, dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością itd.), konsultacje i terapie psychologiczne, warsztaty i zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców, warsztaty dla dzieci.